



Caesar és Augustus. A principatus rendszere

AKI ELLOPTA FEBRUÁR 30-ÁT

Javasolt feldolgozási idő: 25-30 perc

Élete végén Augustus saját uralmát népszerűsítő, hatalmas falfeliratot készíttetett a mai Ankarában. A szövegben természetesen a legjobb és legszerényebb embernek mutatja magát. Cáfold meg Augustus állításait a felirat után található, más írók műveiből vett állítások segítségével! Kövesd az önéletrajz pontjait, és fogalmazd meg saját szavaiddal, miket tett állításai szerint Augustus! Nem mindent kell megcáfolnod, csak a kiemelt részeket. Az adatgyűjtéshez használd a megadott táblázatot! Az adatokból egy összefüggő szöveget szerkessz!

A felirat:



Augustus állításai a feliraton:

I. Tizenkilenc éves koromban a magam elhatározásából és a magam költségén hadsereget szerveztem, amelynek segítségével a párturalomtól elnyomott államot felszabadítottam. Ezen a címen a senatus [...] engem és a consulokat bízott meg azzal, legyen gondunk rá, hogy az állam semmi kárt ne szenvedjen. A nép pedig ugyanebben az évben, miután a háború során mindkét consul elesett, consullá és triumvirré választott az állam ügyeinek rendbehozatalára.



2. Atyám gyilkosainak istentelen tettét törvényes ítélettel megtoroltam: száműzettem, majd – amikor fegyverrel támadtak az állam ellen – nyílt csatában kétszer is legyőztem őket.

3. Sokszor viseltem hadat szárazon és vízen, belső és külső ellenség ellen az egész földkerekségen, és győzelmeim után minden kegyelmet kérő polgárnak megkegyelmeztem. Az idegen népeket nem irtottam ki, ha biztonságunk veszélyeztetése nélkül meg lehetett nekik bocsátani, inkább megoltalmaztam őket.

4. Kétszer vonultam be ovációval, háromszor ünnepélyes diadalmenetben, és huszonegyszer kiáltottak ki imperatorrá. A senatus több diadalmenetet is szavazott meg számomra, de én nem fogadtam el. Tizenháromszor voltam consul, mikor ezeket írtam, és harminchétszer nyertem el a tribunusi hatalmat.

5. A dictaturát, amelyet a nép és a senatus mind távol-, mind jelenlétemben megszavazott [...] nem fogadtam el. Nem utasítottam azonban vissza a nagy ínség idején a gabonaellátásról való gondoskodást. Az akkor egyszer s mindenkorra följajánlott consulságot szintén nem fogadtam el.

6. [...] a senatus és a római nép egyetértőleg azzal bízott meg, hogy korlátlan hatalommal egyedül legyek a törvények és erkölcsök felvigyázója, de én egy olyan tisztséget sem fogadtam el, amelyet őseink szokása ellenére ruháztak rám. Azt, aminek végrehajtására a senatus megkért, tribunusi felhatalmazásom birtokában hajtottam végre. Ebben a hatáskörben magam kértem öt ízben a senatustól hivatali társat, és meg is kaptam.

7. Tíz esztendőn keresztül egyfolytában voltam az államügyek rendbehozatalára kiküldött háromtagú bizottság tagja. A senatus feje voltam addig a napig, amikor ezeket leírtam, negyven éven keresztül. Pontifex maximus, augur [...]

8. Ötödik consulságom évében a nép és a senatus parancsára növeltem a patríciusok számát. A senatust háromszor is újonnan állítottam össze. Az én kezdeményezésemre hozott új törvényekkel őseinknek sok, a mi korunkból már-már kivesző példáját elevenítettem fel, és én magam is sok mindenben hagytam követendő példát az utódok számára.

9. [...] senatusi határozat alapján [...] törvényt hoztak, hogy személyem egyszer s mindenkorra szent és sérthetetlen legyen, és hogy életem fogytáig megillessen a tribunusi hatalom.

13. Ianus [...] kapuját, amelyet őseink akarata szerint csak akkor lehetett zárva tartani, amikor a római nép hatalma alá eső területeken, szárazon és vízen, mindenütt győzelmek árán kivívott béke uralkodik, bár a hagyomány szerint születésem előtt, a város alapításától fogva mindössze kétszer volt zárva, főségem éve alatt a senatus háromszor záratta be.



34. Hatodik és hetedik consulságom idején, miután a polgárháborúnak véget vettem, a legfőbb hatalom közös egyetértéssel rám ruházott birtokában az állam ügyeinek intézését a magam hatalmából a senatus és a római nép kezébe tettem le. Ezért az érdememért senatusi határozat alapján Augustusnak neveztek [...]

35. Tizenharmadik consulságom évében a senatus és a lovagrend és az egész római nép a haza atyjának jelentett ki [...] Amikor ezeket leírtam, hetvenhatodik évemet éltem.

Részletek más szerzők műveiből:

„Amikor Brutus és Cassius pusztulása után már nem volt köztársasági haderő, és Lepidus kiforgatása, Antonius öngyilkossága után a Julius-pártnak is csak Octavianus maradt vezérül, s lemondott triumviri címéről, mintha consulként járna el és a nép védelmére beérné a tribunusi joggal, miután a katonaságot ajándékokkal, a népet gabonával, az egész államot a béke édességével lekenyerezte, lassanként magasabbra tört: magához ragadta a senatus, a magistratusok, a törvények jogkörét, s ennek senki sem szegült ellene, hiszen a legderekabbak a háborúkban vagy a proskribálás során elhullottak, a többi előkelő pedig, minél jobban hajlott a szolgaságra, annál nagyobb gazdagsághoz és kitüntetésekhez juthatott, és az új helyzetből hasznot húzva inkább a biztosat és meglevőt, semmint a régit és kockázatosat választotta. Ezt az állapotot a tartományok sem utasították el, a hatalmasok vetélkedései és a tisztviselők kapzsisága miatt gyanús szemmel nézván a senatus s a nép uralmát, mivel nem nyújtottak hathatós segítséget a törvények, melyeket erőszakkal, megkörnyékezéssel, végül pénzzel meg lehetett kavarni.” (*Tacitus*)

„Az isteni Augustus személyét illetőleg is, akit pedig az egész emberiség a szerencse kegyeltjei között tarthat számon, az emberi sors figyelemre méltó állhatatlanságát fedezhetjük fel; nagybátyja visszautasította, amikor a lovasság főparancsnokságáért pályázott, és vele szemben Lepidust részesítette előnyben; a proscriptiókkal gyűlöltté tette magát; a triumvirátus idején a leghitványabb polgárokkal került kapcsolatba, de még így sem volt legalább egyenlő része a hatalomban, mert Antonius elnyomta; a philippi csatát betegesen vészelte át, menekülnie kellett és betegségtől elgyötörve, továbbá a bőre alatti vizenyőtől felpuffadva rejtőzött három napig a mocsárban; Szicília körül kétszer is hajótörést szenvedett; mikor meg a tengeri



ütközet során az ellenség hajóhada közvetlen közélről szorongatta, Proculeius nevű felszabadított rabszolgájának könyörgött, hogy szúrja le; sok gondot okozott neki az actiumi csata kimenetele is; a pannoniai háború során lezuhant egy ostromtoronyból; több katonai zendüléssel kellett megküzdenie." (id. *Plinius*)

„Miután Antoniusszal és Lepidusszal szövetséget kötött, betegen és gyengélkedve ugyan, de befejezte a philippi háborút, méghozzá kettős csatában: az elsőben kénytelen volt táborát elhagyni, és alig tudott az Antonius vezette szárnyhoz menekülni. Diadalát igazán nem élvezte szerényen: ellenkezőleg, Brutus fejét azzal az utasítással küldte Rómába, hogy Caesar szobrának a lába elé vessék, maga pedig a legelőkelőbb foglyot is gyalázkodva, dühödten szidalmazta; sőt egyiknek, aki könyörögve kérte, hogy tisztességesen temessék el, állítólag azt felelte: „lesz rá gondjuk a madaraknak”. Mikor egy apa fiával együtt kettőjük életéért könyörgött, Augustus megparancsolta, hogy döntsék el sorshúzás vagy kockajáték útján, melyiknek kegyelmezzen meg közülük, és végignézte mindkettőjük halálát; miután ugyanis az apát, aki önként adta magát hóhérekre, kivégezték, a fiú is megölte magát.” (*Suetonius*)

„[Amikor az állam ügyeinek intézését visszaadta a senatusnak] szavainak hallatára más és más érzések kerítették hatalmukba a senatorokat. Mindenki hinni látszott neki: vagy azért, mert nem tehetett mást, vagy azért, mert színlelte azt. Dicsérni sem merészték őt – mások viszont nem akarták, hanem felolvasása közben és utána is gyakran felkiáltottak, és az egyeduralom utáni vágyukban felsoroltak minden érvet, ami emellett szólt, mígnem végül úgymond kényszerítették őt, hogy egymaga gyakorolja a hatalmat. Ezután pedig tüstént kieszközölt egy határozatot, mely szerint leendő testőreinek fizetése kétszeresen haladja meg a többi katonáét, hogy őrizete megbízható legyen. Így kívánt ő a valóságban megválni az egyeduralomtól. (*Cassius Dio*)

„Nagybátyja halála után Brundisiumba utazott, miután előreküldött megbízottai útján kikutatta, nem fenyegeti-e ott a gyilkosok részéről valamilyen csapda. Amikor azonban az itt lévő sereg, mint Caesar (fogadott) fiát, szeretettel fogadta, bátorságra kapva áldozatot mutatott be... Csakhamar mindenhol összeverődött nagy tömeg gyűlt köréje mint Caesar fia köré, részben Caesar híveinek, részben felszabadítottjainak és rabszolgáinak köréből, de csatlakoztak hozzájuk más olyan katonai személyek is, akik vagy felszerelést és pénzt szállítottak Macedoniába, vagy pedig más provinciákból hoztak pénzt



és adót Brundisiumba. Immár jelentékeny sereg élén indult Rómába.”
(Appianosz)

Proskribálás, proscriptio: Listákon jelentették meg azoknak a polgároknak a nevét, akiket büntetlenül meg lehetett ölni és vagyonukat elkobozni. Augustus is állított össze ilyen listákat a triumvirátus tagjaként.

	Augustus önéletrajza	Más források
1. Mit tettem 19 évesen?		
2. Mit tettem Caesar gyilkosaival?		
3. Milyen voltam győztesként?		
5-6-7. Hogyan jutottam hatalomra?		
34. Mit tettem a rám ruházott hatalommal?		